IV. Geležies amžiaus kapinynai
Iron Age Cemeteries

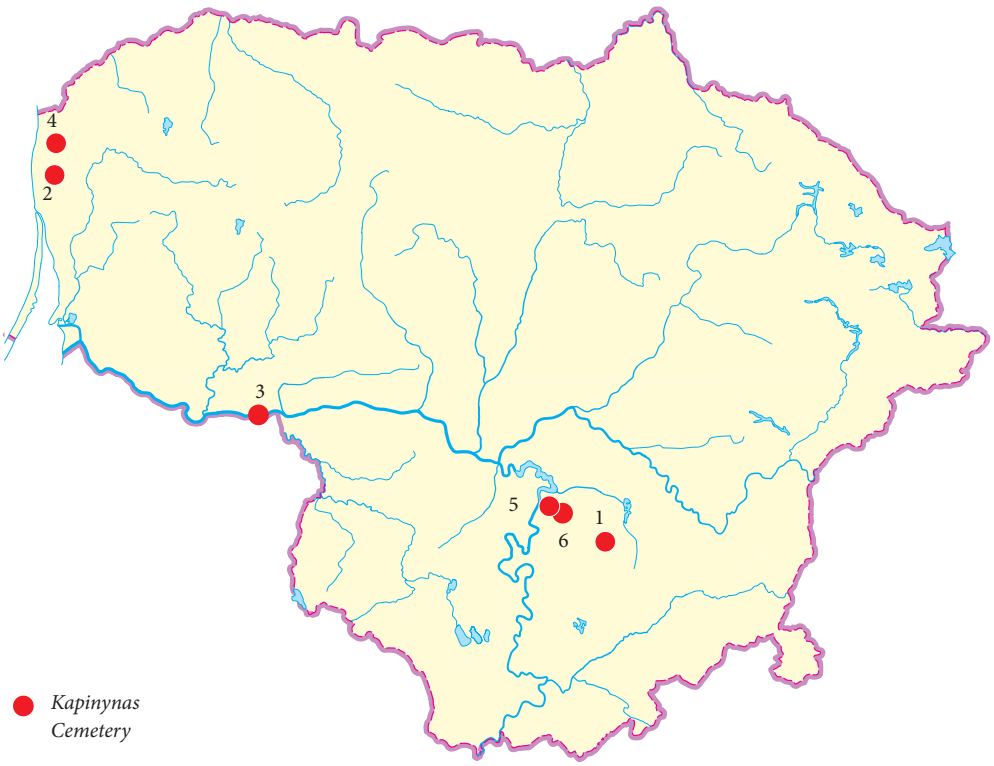

● *Kapinynas*
Cemetery

1. *Bajorai*
2. *Ėgliškiai*
3. *Kazikėnai*
4. *Lazdininkai*
5. *Meškučiai*
6. *Stebeikiai (žr. I)*

Donatas Butkus

Ėgliškių (Andulių) kapinynas

2015 m. lapkričio 30 d. KPD Klaipėdos TP specialistai nustatė pažeidimą Ėgliškių(Andulių) kapinyne (UK 5296): suarta saugoma kapinyno teritorijos P ir R dalis, aptikta radinių, kurie pateko į KM (III a. kiaurarašis kabutis (1 pav.) ir geležinio įmovinio ietigalio plunksna). KM 2015 m. gruodžio pradžioje vykdė archeologinius žvalgymus – užfiksavo esamą suartos kapinyno teritorijos būklę, vizualiai ir metalo detektoriumi 3 ha plote surinko paviršiuje esančius archeologinius radinius.

Surinkta ir fiksuota 30 archeologinių radinių. XIX–XX a. priskirti 8 buitiniai, ūkiniai bei kiti reikmenys (2 pav.). Radiniai aptikti žvalgyto ploto V pakraščio pailgame Š–P kryptimi ruože. Radinių būklė ir oksidacijos laipsnis leidžia daryti išvadą, kad jie senokai iškelti iš suardytų griautinių bei degintinių kapų. Surinktų radinių išsidėstymas atspindi kapinyno chronologinę situaciją. Ankstyviausi dirbiniai, priskirtini romėniškajam laikotarpiui (II–III a.) (9 žalvariniai: 3 neinformatyvios Romos imperijos monetos, antkaklės kūginiais galais fragmentas, minėtasis kiaurarašis kabutis, 2 deformuotos apyrankės, uždaras juostinis žiedas, smiltainio verpstukas bei geležinis įmovinis kirvis) buvo

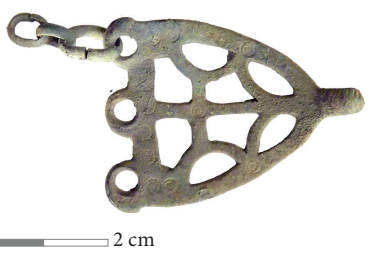

1 pav. Kiaurarašis kabutis. D. Butkaus nuotr.

Fig. 1. An openwork pendant

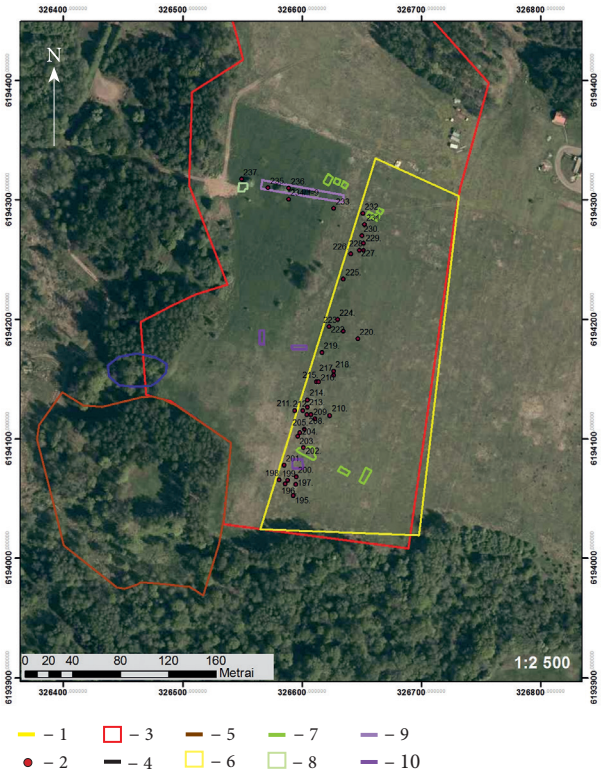

2 pav. Situacijos planas: 1 – žvalgymų vieta – suartas plotas; 2 – aptiktų radinių vietos; 3 – Ėgliškių (Andulių) kapinynas; 4 – Ėgliškių (Andulių) senosios kapinės; 5 – Ėgliškių (Andulių) piliakalnis su priešpiliu; 6 – Ėgliškių pilkapis; 7 – 1895 m. tyrimai (A. Götze); 8 – 1988 m. tyrimai (J. Kanarskas); 9 – 1972 m. tyrimai (I. Jablonskis); 10 – 2002 m. tyrimai (A. Bliujienė). D. Jazbutytės brėž.

Fig. 2. Situation plan: 1 – the surveyed ploughed area; 2 – find spots; 3 – Ėgliškiai (Anduliai) Cemetery; 4 – Ėgliškiai (Anduliai) Old Cemetery; 5 – Ėgliškiai (Anduliai) Hillfort and Outwork; 6 – Ėgliškiai Barrow; 7 – the 1895 investigation (A. Götze); 8 – the 1988 investigation (J. Kanarskas); 9 – the 1972 investigation (I. Jablonskis); 10 – the 2002 investigation (A. Bliujienė)

pasklidę kapinyno P dalyje. Vėlyviausi radiniai (11 įvairių žalvarinių dirbinių bei jų fragmentų ir vienintelis geležinio įmovinio ietigalio fragmentas) aptikti kiek toliau į Š, kur buvo laidojama VII–X a. Aptiktų radinių išsidėstymas nėra patikimas rodiklis, ieškant kapinyno R ribos. Jie galėjo būti iškelti į paviršinius sluoksnius melioracijos darbų arba nenustatytų kasinėjimų metu.

Archeologinių žvalgymų metu dujotiekio trasos apsauginė zona saugomos kapinyno teritorijos ribose pakito – buvo pašalinta visa augmenija (krūmai ir medžiai). Ankstesnių žvalgymų metu jie trukdė vykdyti kapinyno archeologinius žvalgymus magnetometru ir metalo ieškikliu. Pasirinktinai patikrinus nuvalytą dujotiekio trasos vietą, 30x20 cm plotelyje velėnoje aptiktos suardyto galbūt XII–XIII a.

3 pav. Suardyto XII–XIII a. degintinio kapo įkapės. D. Butkaus nuotr.

Fig. 3. Grave goods from the disturbed 12th–13th-century cremation

degintinio kapo įkapės: 4 deformuoti įvairaus ilgio žalvarinės vytinės antkaklės fragmentai, įvijinis žiedas, žalvarinių nenustatytų susilydžiusių dirbinių liekanų, kurių viena buvo su degusio vamzdinio kauliuko fragmentu (3 pav.). Ant dalies dirbinių buvo išlikę molingo grunto pėdsakų.

Rekomenduota Ėgliškių (Andulių) kapinyno teritoriją apsaugoti nuo žemės judinimo darbų bei medžių sodinimo. Bandymai įveisti medyną pastebėti į V nuo suarto ploto.

Ėgliškiai (Anduliai) Cemetery

In December 2015, KM conducted a fieldwalking and metal detector survey of 3 ha in a ploughed part of Ėgliškiai (Anduliai) Cemetery (Fig. 2). Finds from disturbed 2nd/3rd–9th/11th-century burials were collected. The cemetery's E boundary was not determined. In the vicinity of the gas main route, the remains of a disturbed 12th–13th-century cremation (four deformed fragments of a bronze twisted wire neck-ring, a coil ring, and the remains of indeterminate fused bronze artefacts) (Figs. 1, 3) were discovered in the turf layer. It is recommended that the cemetery's territory be protected from earthwork and tree planting.

Donatas Butkus

Lazdininkų (Kalnalaukio) kapinynas

Lazdininkų (Kalnalaukio) kapinyne (UK 5208) (Kretingos r.) tyrinėjimus KM vykdo nuo 1991 m. (*ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. I, p. 81–85; *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 138–145; *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998,